

зв'язку) між суб'єктами учіння, опосередковані через електронні засоби навчання в інформаційно-комп'ютерному навчальному середовищі, метою якого є підвищення рівня пізнавальної мотивації студентів; забезпечення комп'ютерного контролю їхніх знань, умінь і навичок; забезпечення корекції навчальних досягнень студентів; здійснення управління їхньою навчально-пізнавальною діяльністю в процесі вивчення відповідного модуля чи теми.

З огляду на зазначене вище, зворотний зв'язок виконує низку функцій.

Функція управління. Через ЕЗ навчання здійснюється зовнішнє управління навчально-пізнавальною діяльністю студента, яке передбачає комп'ютерний контроль, оцінювання і корекцію діяльності студентів стосовно засвоєння навчального матеріалу в процесі виконання навчальних завдань.

Мотиваційна функція. Мотиваційні чинники, наявні в навчальному матеріалі, підказках тощо, сприяють формуванню в студентів готовності до засвоєння змісту навчального модуля чи теми, прагнення до успіху, бачення особистісного прогресу і, врешті, задоволення навчальною діяльністю.

Розвивальна функція. Зворотний зв'язок сприяє задоволенню потреб студентів у пізнанні, їх бажанню до розширення досвіду та створення нових знань, розвитку творчого і пізнавального мислення, формування інформаційної культури.

Інформаційна функція. Зворотний зв'язок генерує повідомлення до суб'єктів учіння. Через електронні засоби навчання опрацьовується відповідь студента, проводиться аналіз дій. Через ЕЗ навчання студент отримує довідкові відомості про успішність чи неуспішність виконання завдання у вигляді коментарів, повідомлень у вигляді підказок і даних довідників, контролюючі повідомлення у вигляді балів, що відповідають оцінці здобутих знань і сформованих умінь і навичок на даному етапі навчання. Викладач при цьому одержує кінцевий результат навчання студента стосовно досягнення ним поставленої мети.

Виховна функція. Зворотний зв'язок, реалізований у ввічливій та коректній формах, сприяє формуванню суб'єктної позиції майбутнього фахівця, яка припускає самостійність, цілеспрямованість, відповідальність за виконані дії та розумність у прийнятті рішень.

Контрольно-коригувальна функція. Зворотний зв'язок у процесі учіння створює загальну програму комп'ютерного контролю, оцінки та прийняття рішення про продовження або корекцію дії.

Функція рефлексії. Навчальні впливи системи рефлексивних відносин учіння сприяють формуванню в студента вмінь самоконтролю, самонавчання та самокорекції власних навчальних досягнень [2].

Але когнітивні компоненти зворотного зв'язку певного функціонального спрямування мусять не тільки забезпечувати формування навичок і вмінь майбутнього фахівця, а і створювати йому умови для організації репродуктивних, реконструктивних і творчих видів діяльності.

Аналіз науково-методичної літератури, досвіду роботи науковців і викладачів-практиків та власний досвід роботи свідчить про необхідність науково-методичного забезпечення організації зворотного зв'язку між суб'єктом учіння та навчаючим використанням ЕЗ навчання в інформаційно-комп'ютерному навчальному середовищі. Реалізація такого зворотного зв'язку з урахуванням вищевказаних функцій і принципів його організації може сприяти реалізації принципово нового підходу до навчання студентів через самостійну пізнавальну діяльність і створення нових знань; розвитку мислення, інтелекту, навичок самоосвіти, самовиховання та саморозвитку; становленню творчої, активної, мобільної, ініціативної, самостійної та соціально відповідальної особистості; задоволенню її пізнавальних і духовних потреб.

Список використаної літератури

1. Жалдак М.І. Педагогічний потенціал комп'ютерно-орієнтованих систем навчання // Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: зб. наук. праць / Редкол. – К.: НПУ ім.М.П.Драгоманова. – Вип. 5. – 2009. – С. 3-13.
2. Педагогічна психологія: навч. посібник / [Л.М. Проколієнко, М.Й. Боришевський, Є.І. Машбиць та ін.]; за ред. Л.М. Проколієнко, Д.Ф. Ніколенко. - К.: Вища школа, 2011. – 183 с.

СИСТЕМА ВИХОВНОЇ РОБОТИ ПІДГОТОВЧОГО ВІДДІЛЕННЯ ЯК ЗАСІБ АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН ДО НАВЧАННЯ У ВНЗ УКРАЇНИ

Скальська С.А.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Розглянуто напрями виховної роботи з іноземними студентами на початковому етапі навчання. Показано, що система виховної роботи є одним із дієвих шляхів прискорення адаптації іноземних студентів першого року навчання до нового освітнього та соціокультурного простору.

Ключові слова: виховні заходи, культурний шок, адаптаційні процеси.

Початок взаємодії з представниками іншої культури - сильний стрес для людини. Тому адаптація іноземних громадян до навчання у ВНЗ – важлива умова забезпечення якості навчання.

Погоджуючись із думками учених-методистів, зокрема з Рижченко О.С. [2] і Кайдаловою Л.Г. [1] щодо «культурного шоку» і «мовного бар'єру», колектив підготовчого відділення для іноземних громадян ВДНЗУ «УМСА» створив систему виховної роботи, спрямовану на подолання адаптаційних труднощів іноземців. Система виховної роботи становить собою комплекс заходів із надання організаційно-педагогічної підтримки студентам, а саме: допомога в організації навчання та проживання, в збереженні та зміцненні здоров'я, у звиканні до нових кліматичних умов, нового соціального середовища, подоланні мовного бар'єру.

Л.Г.Кайдалова і Ж.В. Черкашина зазначають, що «найважчий період адаптації припадає на перший рік життя в Україні [1]», тому викладачі у своїй педагогічній діяльності використовують «два важливі компоненти: пізнавально-навчальний та розважально-видовищний [1]».

Основним виховним ресурсом підготовчого відділення є навчальний процес, а його головним суб'єктом - викладач, який забезпечує перші кроки іноземного студента в новому економічному, культурному і мовному середовищі. Саме викладач створює доброзичливий психологічний клімат у групі, де студенти відчувають себе впевнено, залучаючи кожного в активне студентське життя, враховуючи їхній темперамент і характер та особливості навчального процесу в рідній країні іноземного громадянина.

На початку навчального року викладачі ознайомлюються з оточенням студентів у гуртожитку, з умовами підготовки до занять. У рамках виховної роботи викладачі проводять індивідуальні і групові бесіди щодо медичного обслуговування, правил проживання в гуртожитку. Викладачі організують студентам ознайомчу екскурсію академією, під час якої ознайомлюють із навчальним закладом, розташуванням кафедр, аудиторій, бібліотек. Студентам пропонується переглянути фільм про підготовче відділення та навчання в академії.

Наступним обов'язковим етапом виховної роботи є оглядова екскурсія містом, де навчаються студенти. Виховна робота щодо соціокультурної адаптації триває протягом року шляхом відвідування музеїв, театру, видатних історичних місць, а також на заняттях із розвитку мовлення, під час вивчення лексичної теми «Місто, де я навчаюся».

Крім того, куратори академічних груп – викладачі мови разом зі студентами відвідують магазини із метою активізації та відпрацювання навичок придбання товарів, про які йшлося на заняттях із мови. Навчальні тексти, спеціально розроблені викладачами відділення, спрямовані на вивчення лексики та усталених граматичних форм побудови діалогу. У зв'язку з холодними кліматичними умовами України, відмінними від кліматичних умов країн, звідки прибувають на навчання студенти, куратори роз'яснюють необхідність придбання теплої одягу, профілактику вірусних захворювань тощо.

Викладачі проводять бесіди про систему освіти в Україні, порівнюючи її з системами освіти в інших країнах; а в другому семестрі – екскурсії до середньої школи, технічного університету.

Антуан де Сент-Екзюпері вважав, що якщо хочеш навчити двох різних людей поважати один одного, то треба їм дати одну спільну справу. Саме тому на підготовчому відділенні працює мовний клуб «Меридіани дружби», де студенти разом із викладачами готують вечори, на яких іноземці розповідають про свої країни, співають, танцюють, грають на музичних інструментах, беруть участь у різних конкурсах, спілкуються як з іноземними студентами, що навчаються на старших курсах, так і з українськими студентами, які запрошуються на ці заходи, аби максимально розширити коло спілкування іноземних громадян. Викладачі намагаються створити умови для реалізації та розвитку творчого потенціалу кожного студента.

Протягом року на засіданнях клубу викладачі ознайомлюють студентів із традиціями і культурою українського народу, зі святами та українською кухнею. На підготовчому відділенні вже склалися добрі традиції – святкування Нового року, Дня Святого Валентина, Дня сміху, виїзди на природу, футбольні матчі, а також поїздки в інші міста України. До кожного заходу викладачі разом зі студентами виготовляють святкові газети або фоторепортажі.

Щороку обласна бібліотека запрошує іноземних студентів на зустріч зі школярами-старшокласниками. Цей круглий стіл «Жива книга» сприяє розвитку дружніх неформальних стосунків між молоддю. У режимі вільного спілкування молоді люди обмінюються інформацією, порівнюють традиції різних народів, а також підвищують свою мовну компетентність.

Позитивне ставлення викладачів до студентів, підтримка мотивації до навчання шляхом допомоги в організації робочого дня, вирішення нагальних побутових проблем, психологічна підтримка під час адаптаційного періоду сприяють комфортнішому входженню іноземних студентів у нове середовище.

Усі вищенаведені виховні заходи, які проводяться педагогічним колективом підготовчого відділення, допомагають іноземним студентам скоротити адаптаційний період, підвищують мотивацію та якість навчання.

Список використаної літератури

1. Кайдалова Л.Г. Адаптация иностранных студентов к обучению в вузах: методические рекомендации для преподавателей и студентов подготовительных факультетов / Л.Г.Кайдалова, Ж.В.Черкашина. - Харьков: Изд-во НФаУ, 2014. – 46 с.
2. Рыжченко О.С. Способы адаптации и социализации иностранных студентов подготовительного отделения к условиям обучения в украинских вузах / Рыжченко О.С. // Материалы II междунар. науч.-метод. конф. – Харьков, 2015. – С. 329.
3. Пономаренко И.В. Особенности адаптации иностранных студентов при обучении на подфаке в вузах Украины / И.В. Пономаренко // Материалы II междунар. науч.-метод. конф. – Харьков, 2015. – С. 309.

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ

Скікевич М.Г., Волошина Л.І., Соколова Н.А.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

У статті представлено погляд на проблеми педагогіки в медицині. Автори розмірковують про роль педагогічних дисциплін у освітньому процесі медичного навчального закладу, педагогічні аспекти в діяльності лікаря, професійному та особистісному становленні медика.

Ключові слова: лікар, розвиток особистості, студент-медик, педагогіка.

«... Фахівець, спрямований на певний орган, не тільки не бачить пацієнта в цілому, він не бачить і медицини в цілому, він не хоче знати і проблем в цілому» (Н.В. Ельштейн - д.мед.н, професор, автор книги «Діалог про медицину»).

В умовах триваючої модернізації вітчизняної освіти і реформування охорони здоров'я України зростає роль вищого навчального закладу. Концепція модернізації освіти в Україні орієнтована на виховання молодих фахівців як громадян правової, демократичної держави, як фахівців, здатних до творчого розв'язання особистих і суспільних проблем в умовах швидко мінливого світу.